

Pracovní postup pro práci s individuálním plánem pro zvládnutí krize

Individuální plán pro zvládnutí krize (IPZK) je součástí spolupráce s klientem, standardně se vypracovává s klientem cca do 2 měsíců po nástupu do služby. Pokud klient vyplnění IPZK odmítne, vyplňovat jej nemusí.

IPZK slouží k:

- Zmapování náhledu a informací klienta o vlastním zdravotním stavu a duševní nemoci
- Podpoře klienta při rozlišování zhoršeného zdravotního stavu a krize
- Zmapování aktuálních mechanismů klienta při zvládnutí zhoršení psychického stavu a krize
- Dohodě mezi klientem a pracovníkem o konkrétních krocích, které budou podniknuty v případě zhoršení zdravotního stavu či krizi

Při vytváření IPZK je podstatná diskuse spolu s klientem o jeho zdravotním stavu, projevech nemoci, konkrétní podobě nemoci u klienta, o prevenci zhoršení zdravotního stavu a hospitalizace apod.

Při zjišťování informací je pozornost zaměřena na klientovo myšlení, citění a chování.

Pomocná terminologie pro práci s IPZK

„POHODA“, „NORMÁLNÍ STAV“, – klient se cítí dobře, stabilizovaně, neudává žádné změny oproti normálu, zdravotní stav nebrání ve spolupráci, pracovník nepozoruje žádné významné odchylky od normy.

„ZHORŠENÝ ZDRAVOTNÍ STAV“ – klientovi není dobře po psychické stránce, nastala nějaká změna oproti „pohodě“, „normálnímu stavu“ něco se děje, klient má náhled, je potřeba něco dělat, ale lze to zvládnout běžně dostupnými prostředky, popř. ve spolupráci s pracovníkem.

„KRIZE“ – klientovi je výrazně špatně; je patrné, že se musí nějak reagovat, selžou všechny běžně dostupné mechanismy, sám na to klient nestačí, klient se chová jinak než obvykle, ztrácí náhled, je patrná změna myšlení, chování, stav ohrožení.

Specifickou formou krize je, když klient ohrožuje majetek, zdraví nebo život svůj či svého okolí agresivním či jiným nevhodným chováním (a to i tím, že např. utrácí obrovské množství peněz a nereaguje na žádnou domluvu, dohodu)

Pracovní postup při vypracovávání IPZK

- Standardně pracovník oznámí klientovi, že na další schůzce se budou věnovat IPZK (je možné klientovi dát prázdný formulář domů, aby se zamyslel nad jednotlivými otázkami, není nezbytné).
- Pracovník klientovi vysvětlí, k čemu IPZK slouží a jak s ním bude nakládáno (uložení, využití atd.)
- Pracovník respektuje, že se jedná o citlivé téma a dle toho s ním pracuje (dostatek času, netlačit atd.). Je možné, že IPZK vzniká i během více schůzek.
- IPZK je vytvářen společně s klientem v průběhu rozhovoru
- IPZK je zaznamenáván do formuláře pracovníkem a klientem podepsán
- IPZK je zakládán do spisu klienta, kopie je dána klientovi
- Pracovník respektuje, že klient nemusí znát všechny odpovědi na otázky. Pracovník reflektuje náhled klienta na nemoc a jeho využívané mechanismy. Vytváření mechanismů pro zvládnutí zhoršeného zdravotního stavu mohou být jedním z cílů spolupráce.

Pracovník společně s klientem mluví o tom, co klient vnímá jako pohodu, zhoršený stav a krizi. Zjišťuje, jak se tyto stavy promítají do 3 oblastí: myšlení, chování a emocí.

Pomocné otázky, oblasti témat:

- Jak to vypadá, když je klientovi dobře (jak si udržuje klient tento stav? co pro to dělá? může dělat?)
- Jak to vypadá, když se něco děje (co to může spouštět? Jaké situace vyvolávají zhoršený zdravotní stav?)
- Jak se chová, co cítí, když má zhoršený zdravotní stav, krizi
- Jak to vypadalo při poslední hospitalizaci,
- Otázky na zkušenost z minulosti (jak to vypadalo při posledním zhoršení zdravotního stavu? atd.)

Pracovník se ptá na zdroje klienta v něm samém, v jeho okolí. Zjišťuje, jaké má klient strategie, mechanismy pro zvládnání zhoršení zdravotního stavu, ptá se na dohody s jinými osobami atd. Mluví společně s klientem o tom, zda tyto strategie fungují v každém prostředí apod.

Pomocné otázky, oblasti témat:

Co jste byl schopen zvládnout sám při zhoršeném zdravotním stavu/krizi? Jste schopen si říci o pomoc?

Co pomohlo? Co pomáhá? – ptát se na to, když je klient doma, když je venku; rozlišovat krizi x nepohodu;

Dotazy na existující dohody (např. s lékařem atd. – zmapovat dohody)

Dotazy na podporu - máte na koho se obrátit (na koho, jak, kdy)

Kdy si už není schopen pomoci sám

Pracovník dojednává konkrétní kroky, které budou realizovány při zhoršeném zdravotním stavu, tzn. ve chvíli, kdy bude klient mluvit o tom, že je mu hůře, popř. když bude pracovník shledávat na klientovi příznaky zhoršení zdravotního stavu.

Pomocné otázky, oblasti témat:

- Co bude dělat klient?
- Co bude dělat pracovník?
- Co pracovník určitě nemá udělat? (např. volat matce)

Použití a revize IPZK

- IPZK je využíván kdykoliv během spolupráce v případě, že klient začne projevovat známky zhoršeného zdravotního stavu (klient o tom sám mluví nebo pracovník shledává nějaké neobvyklosti v chování a jednání klienta)
- Při zhoršeném zdravotním stavu přináší IPZK pracovník na konzultaci a společně s klientem prochází jednotlivé body (reflexe, že teď klient vykazuje uvedené známky; zhodnocení připravených kroků a jejich uvedení do praxe atd.)
- Po stabilizaci zdravotního stavu, pracovník s klientem reviduje IPZK (jak fungoval, co bylo jinak, jaké nové symptomy a mechanismy se při zvládnání zhoršeného stavu objevily atd.)
- Při revizi je buď vypracován IPZK nový nebo je starý IPZK podepsán opětovně klientem s uvedením data revize